

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/72/2016
Identifikačné číslo spisu: 7016200650
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7016200650.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa: X. F., bytom B. Z. H. XXX, XXX XX K., zastúpený advokátom: JUDr. Mikuláš Pavlík, Advokátska kancelária so sídlom Š. Kukurú 14, 071 01 Michalovce, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sd/42/2016-26 zo dňa 20. júla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sd/42/2016-26 zo dňa 20. júla 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 3Sd/42/2016-26 zo dňa 20. júla 2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 14. apríla 2016 č. XXX XXX XXXX X-I a rozhodnutie zo dňa 14. apríla 2016, č. XXX XXX XXXX X-II. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd z predloženého administratívneho spisu odporkyne zistil, že rozhodnutím zo dňa 14.04.2016, č. XXX XXX XXXX X - I., odporkyňa podľa § 112 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zrušila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X z 11.03.2015 o priznaní invalidného dôchodku od 4. júna 2012, v sume 1.215,40 Eur z dôvodu realizácie rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. 2Sd/41/2015-42 zo dňa

02.02.2016 tým, že nárok na invalidný dôchodok bol opätovne posúdený podľa § 70 ods. 2 zákona a rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku v sume 299,30 Eur mesačne bude zaslané.

Preskúmaným rozhodnutím zo 14.04.2016, č. XXX XXX XXXX X - D., odporkyňa podľa § 70 ods. 2 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) navrhovateľovi od 09.06.2012 priznala invalidný dôchodok v sume 299,30 Eur mesačne, ktorý od 01.01.2013 zvýšila na 309,40 Eur mesačne, od 01.01.2014 zvýšila na 317,20 Eur mesačne, od 01.01.2015 zvýšila na 321,80 Eur mesačne a od 01.01.2016 zvýšila na 323,50 Eur mesačne, a to v dôsledku valorizácie dôchodkov. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že navrhovateľ požiadal o invalidný dôchodok žiadosťou z 31.03.2014. V čase zisťovacej lekárskej prehliadky nebol poistencom, nakoľko nezistili žiadny deň obdobia dôchodkového poistenia. Preto, že v čase posúdenia zdravotného stavu zo 06.11.2014 nebol navrhovateľ poistencom, posudkový lekár sociálnej poisťovne nemohol posudzovať jeho zdravotný stav aj na účely § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. Dňa 07.01.2015 podľa § 142 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. dodatočne zaplatil poistné za obdobie od 29.05.2012 do 31.05.2012. Podľa lekárskej správy je invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona, a preto status poistenca na účely § 70 ods. 1 zákona spätne nezískal aj napriek skutočnosti, že dodatočne bolo zaplatené poistné podľa § 142 ods. 3 písm. c/ zákona za obdobie od 29.05. do 31.05.2012. Nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona môže vzniknúť iba osobe, ktorá je poistencom už v čase zisťovacej lekárskej prehliadky. Dodatočné doplatenie poistného fyzickou osobou podľa § 142 ods. 3 zákona, ktorá nebola v čase zisťovacej lekárskej prehliadky poistencom, nezakladá nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona. Doplatenie poistného nemá vplyv ani na výšku invalidného dôchodku priznaného podľa § 70 ods. 2 preto, že suma invalidného dôchodku je určená podľa § 73 ods. 3 zákona a osobný mzdový bod 0,67 je tam stanovený pevne. Proti uvedeným rozhodnutiam odporkyne navrhovateľ podal včas opravný prostriedok.

Z pripojeného dávkového spisu krajský súd zistil, že navrhovateľ bol uznaný za invalidného od 04.06.2012 pre rozhodujúce zdravotné postihnutie choroby podporného a pohybového aparátu s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel E, položka 4, písm. c/ v rozsahu 80%.

Krajský súd poukazom na to, že podmienky nároku na invalidný dôchodok sú upravené v zákone o sociálnom poistení, t. j. zákon č. 461/2003 Z. z. v § 70 ods. 1 tak, že poistenc má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidným, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok, alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok, citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, konštatoval, že navrhovateľ bol uznaný za invalidného od 09.06.2012 v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom, a preto mu vznikol nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ako fyzickej osobe. Zdravotný stav navrhovateľa bol posudkovými lekármi posúdený so záverom, že navrhovateľ je invalidný od 09.06.2012, teda v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom na účely podľa § 70 ods. 2, teda ako fyzická osoba. Nakoľko invalidita vznikla u navrhovateľa v čase, kedy bol nezaopatreným dieťaťom, t. j. nebol poistencom, ale bol fyzickou osobou, nie je možné jeho nárok na invalidný dôchodok posudzovať tak, ako žiada navrhovateľ podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Ďalej krajský súd poukazom na skutkové zistenia, že navrhovateľ dodatočne doplatil poistné podľa § 142 ods. 3 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, ktorú právnu úpravu citoval, konštatoval, že navrhovateľ dodatočne poistné zaplatil až 07.01.2015, a preto status poistenca na účely § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení spätne nezískal, aj napriek skutočnosti, že poistné podľa § 142 ods. 3 písm. c/ zákona o sociálnom poistení zaplatil za obdobie 29.05.2012 až 31.05.2012, lebo v tej dobe nebol poistencom, ale bol fyzickou osobou a navyše toto zaplatil dodatočne až po tom, čo na základe posudku posudkového lekára bol uznaný za invalidného od 09.06.2012 a tento posudok bol vyhotovený ešte 31.03.2014.

Krajský súd upriamil pozornosť na to, že nárok na invalidný dôchodok podľa ustanovenia § 70 ods. 1

zákona o sociálnom poistení môže vzniknúť iba osobe, ktorá je poistencom už v čase zisťovania lekárskej prehliadky. Dodatočné zaplatenie poistného fyzickou osobou podľa § 142 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, ktorá nebola v čase zisťovacej lekárskej prehliadky poistencom, nezakladá nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Navrhovateľ, i keď bol uznaný za invalidného v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom, mohol mu súčasne vzniknúť nielen nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona, ale aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona, ale musel už v čase posudzovania zdravotného stavu pri zisťovacej lekárskej prehliadke mať aj status poistenca, t. j. musel mať získané obdobie dôchodkového poistenia. Navrhovateľ však v čase vzniku invalidity, ale najmä v čase posudzovania zdravotného stavu na účely invalidity nemal status poistenca, ale mal iba status fyzickej osoby. Dodatočné doplatenie poistného fyzickou osobou, nie ešte poistencom podľa § 142 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nezakladá nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Dodatočné zaplatenie poistného navrhovateľom dňa 07.01.2015 nemá vplyv na výšku invalidného dôchodku, ktorý mu bol priznaný podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, pretože suma invalidného dôchodku bola určená podľa § 73 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, v ktorom je v poslednej vete uvedené, že pri určení sumy invalidného dôchodku fyzickej osobe uvedenej v § 70 ods. 2 zákona, osobný mzdový bod sa určuje na hodnotu 0,67. Nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení tak, ako ho žiada určiť navrhovateľ, navrhovateľovi nevznikne ani odo dňa dodatočného zaplatenia poistného, nakoľko nejde o zaplatenie dlžného poistného podľa § 78 zákona.

Krajský súd považoval za správny názor odporkyne, že v čase posúdenia zdravotného stavu v roku 2014 navrhovateľ nebol poistencom a aj posudkový lekár podľa záveru lekárskej správy uviedol, že je invalidný podľa § 71 ods. 1, t. j. má mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% (až 80%) na účely § 70 ods. 2 zákona, t. j. ako fyzická osoba. Preto, že navrhovateľ v čase posúdenia zdravotného stavu nebol poistencom, nemohol ani posudkový lekár posúdiť jeho zdravotný stav na účely § 70 ods. 1 zákona, teda ako poistenca, ale mohol posúdiť jeho zdravotný stav len ako fyzickej osoby. V danom prípade ani dodatočným zaplatením poistného na dôchodkové účely 07.01.2015 navrhovateľovi nevznikne nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nakoľko navrhovateľovi vznikol nárok na invalidný dôchodok v čase, keď ešte nebol poistencom, teda mu vznikol nárok na invalidný dôchodok ako fyzickej osobe a u neho ani nejde o zaplatenie dlžného poistného. Preto, že navrhovateľ sa stal invalidným, nie ako poistencem, ale ako fyzická osoba, nevznikol mu nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona. Takýto nárok, t. j. podľa § 70 ods. 1 môže vzniknúť iba poistencovi, ale nie fyzickej osobe, ktorá nie je poistencom, a preto jej nárok na invalidný dôchodok, t. j. fyzickej osobe môže vzniknúť len podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. V týchto prípadoch sa osobný mzdový bod určuje tak, ako je to uvedené v § 73 ods. 3 zákona o sociálnom poistení hodnotou 0,67. Aby nezaopatrenému dieťaťu mohol súčasne vzniknúť aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože navrhovateľovi vznikol nárok na invalidný dôchodok od 09.06.2012, teda v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom, musí mať už v čase posudzovania zdravotného stavu pri zisťovacej lekárskej prehliadke aj status poistenca, t. j. musí mať získané obdobie dôchodkového poistenia. V danom prípade navrhovateľ ako nezaopatrené dieťa v čase zisťovacej prehliadky nemal status poistenca, ale bol iba nezaopatreným dieťaťom, a preto nárok na invalidný dôchodok mu mohol vzniknúť iba podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ako fyzickej osobe. Preto aj napriek dodatočnému zaplateniu poistného navrhovateľ nezískal späť status poistenca na účely posúdenia invalidity aj podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Dodatočné doplatenie poistného nemá žiaden vplyv na určenie sumy invalidného dôchodku fyzickej osoby, ktorej invalidita vznikla v čase, kedy bola nezaopatreným dieťaťom.

Krajský súd dospejúc k záveru, že rozhodnutie odporkyne, ktorým zrušila svoje rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku z 11.03.2015 od 04.06.2012 v sume 1.215,40 Eur mesačne, je v súlade so zákonom o sociálnom poistení a taktiež rozhodnutie, ktorým odporkyňa priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok od 09.06.2012 po zvýšení od 01.01.2016 mesačne v sume 323,50 Eur mesačne, boli vydané v súlade so zákonom o sociálnom poistení, preskúmané rozhodnutia podľa § 250q ods. 3 O. s. p. potvrdil.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250l ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom nepriznal náhradu trov konania, pretože navrhovateľ v konaní úspešný nebol a odporkyňa zo zákona toto právo nemá.

Záverom krajský súd uviedol, že preskúmaval rozhodnutie vydané odporkyňou ohľadne invalidného dôchodku pre navrhovateľa na základe posúdenia zdravotného stavu a posledného zisťovania obdobia dôchodkového poistenia, z ktorého dôvodu nemôže v tomto konaní brať za právne záväzný názor vyslovený Krajským súdom v Košiciach v inej veci, kde sa preskúmavalo rozhodnutie iných účastníkov, a to konkrétne vo veci pod sp. zn. 6Sd/56/2015.

II.

Odvolanie navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V dôvodoch odvolania sa navrhovateľ nestotožnil so skutkovým a právnym záverom krajského súdu. Navrhovateľ poukázom na právnu úpravu ustanovenú v § 6 ods. 2 v spojení s § 60 ods. 1, 4, 5 zákona o sociálnom poistení, ktorú citoval, a na právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovené v rozhodnutí sp. zn. 9So127/2009 z 27.01.2010 a Krajského súdu v Košiciach vyslovené v rozhodnutí č.k. 6Sd/56/2015 z 09.03.2016, uviedol, že sa stotožňuje so zaujatím stanoviska súdu v uvedených rozhodnutiach, že úvaha odporcu o doplatení poistného až po zisťovacej lekárskej prehliadke nemá oporu v zákonných ustanoveniach zákona o sociálnom poistení, pretože táto úvaha je v rozpore s § 142 ods. 3 písm. d/ uvedeného zákona. Mal za to, že ust. § 142 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nemôže mať diskriminačný charakter na účastníka správneho konania, ak citované ustanovenie umožňuje účastníkovi správneho konania dodatočne zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie.

III.

Vyjadrenie odporkyne k odvolaniu navrhovateľa

V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu sa žalovaný správny orgán plne stotožnil s rozhodnutím krajského súdu v predmetnej veci a navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Zastával názor, že pri vydávaní žalobou napadnutého rozhodnutia nedošlo zo strany žalovaného k porušeniu zákonnosti, keďže vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, a preto súd prvého stupňa vo veci správne a zákonne rozhodol.

Dôvody, uvádzané navrhovateľom v odvolaní, odporkyňa nepovažovala za opodstatnené. K odvolacím námietkam uviedla, že zákon o sociálnom poistení rozlišuje dva druhy invalidných dôchodkov. Nárok na invalidný dôchodok môže vzniknúť poistencovi a fyzickej osobe, ak sa táto stala invalidnou vo veku, keď bola nezaopatreným dieťaťom. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 70 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení uviedla, že keďže navrhovateľ podmienky stanovené v § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení splnil, vznikol mu nárok na invalidný dôchodok 4. júna 2012. Zdôraznila, že ak fyzická osoba (nezaopatrené dieťa), ktorej invalidita vznikla podľa § 70 ods. 2 zákona dodatočne doplatí poistenie na dôchodkové poistenie podľa § 142 ods. 3 zákona, nezíska spätne status poistenca na účely posúdenia invalidity podľa § 70 ods. 1 zákona. Znamená to, že dodatočné doplatenie poistného nemôže spätne založiť nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 fyzickej osoby, ktorej invalidita vznikla v čase nezaopatrenosti dieťaťa. Ďalej uviedla, že účelom § 70 ods. 2 zákona je zabezpečiť invalidný dôchodok aj fyzickej osobe, ktorá sa stane invalidnou v čase nezaopatrenosti. Suma invalidného dôchodku fyzickej osoby uvedenej v § 70 ods. 2 zákona sa určuje podľa § 73 ods. 3 a 4 zákona. Status poistenca navrhovateľ spätne nezískal aj napriek tomu, že dodatočne doplatil poistné podľa § 142 ods. 3 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie od 1. júla 2008 do 1. júla 2008. Nakoľko navrhovateľovi vznikol nárok na invalidný dôchodok ako fyzickej osobe - nezaopatrenému dieťaťu, nie je možné jeho

nárok na invalidný dôchodok posudzovať podľa § 70 ods. 1 tohto zákona. Skutočnosť, že navrhovateľ, ako invalidná fyzická osoba využil možnosť dodatočného doplatenia poistného, mu nezakladá spätné nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 uvedeného zákona.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len Ssp.) upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa ust. § 492 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok účinný od 01.07.2016, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2, § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania navrhovateľa (ust. § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p. a ust. § 492 ods. 1, 2 S.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (ust. § 250ja ods. 2 O.s.p., § 492 ods. 1, 2 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (ust. § 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p. a ust. § 492 ods. 1, 2 S.s.p.) a dospel k záveru, že jeho odvolaniu nie je možné priznať úspech.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutia odporkyne zo dňa 14. apríla 2016, č. XXX XXX XXXX X-I a č. XXX XXX XXXX X-II, ktorými odporkyňa rozhodovala o výške priznaného invalidného dôchodku navrhovateľa.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia odporkyne, ako aj konanie im predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí odporkyne.

Predmetom preskúmvacieho konania súdu v danej veci boli rozhodnutia odporkyne o výške priznaného invalidného dôchodku navrhovateľa.

V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa odvolací súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, na ktoré poukázal už súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Aby pre účastníkov neopakoval známe skutočnosti, na zdôraznenie skutkovej a právnej správnosti záverov

krajského súdu, odvolací súd uvádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250l a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v opravnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd mal preukázať, že v danej veci súd prvého stupňa v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia odporkyne postupoval náležite v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku citovaných vyššie. Odvolací súd po vykonaní súdneho prieskumu preskúvaných rozhodnutí odporkyne pri aplikácii zákonnej úpravy ustanovenej v zákone o sociálnom poistení dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, a to že námietky navrhovateľa uvedené v jeho opravnom prostriedku neboli spôsobilé zvrátiť správnosť a zákonnosť preskúvaných rozhodnutí žalovaného správneho orgánu.

V.

Právne posúdenie odvolacím súdom

Medzi účastníkmi ostala sporná otázka, či navrhovateľovi mal byť priznaný invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 alebo podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Odvolací súd pri právnom posúdení danej veci preto zameral pozornosť na otázku, či navrhovateľovi bol správne priznaný invalidný dôchodok v zmysle § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

V zmysle čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Základnou premisou materiálneho právneho štátu prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodit' z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení

Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I.ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I.ÚS 10/98)“ (I.ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750).

Z uvedeného vyplýva, že pre zabezpečenie materiálneho právneho štátu je povinnosťou mocenských orgánov štátu konať a rozhodovať v súlade so zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie, postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej právnej veci sa v zásade obmedzí len na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádzal, nie sú pochybné, najmä z pohľadu na prameň, z ktorých pochádzajú, alebo pre porušenie niektorej z procesnej zásady správneho konania a ďalej na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu a postup mu predchádzajúci, posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú správnu vec relevantný právny predpis, príslušnú právnu normu na vec sa vzťahujúcu vyložil konformným spôsobom a pri použití správnej úvahy nevybočil z jej medzí.

Podľa § 70 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Fyzická osoba má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Nárok na invalidný dôchodok tejto fyzickej osobe vzniká najskôr odo dňa dovŕšenia 18 rokov veku. Nárok na invalidný dôchodok má aj fyzická osoba, ktorá sa stala invalidnou počas doktorandského štúdia v dennej forme, nedovŕšila 26 rokov veku a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt.

Podľa § 71 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so

zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

Predpokladom priznania invalidného dôchodku je splnenie všetkých zákonom predpokladaných podmienok, a to, že žiadateľ o invalidný dôchodok pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 70 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení rozlišuje dva prípady vzniku nároku na invalidný dôchodok. V prvom prípade je vznik nároku na invalidný dôchodok u poistenca, (§ 15 zákona o sociálnom poistení), ktorý je buď povinne alebo dobrovoľne dôchodkovo poistený (pričom dobrovoľne poistenou môže byť fyzická osoba najskôr od 16 roku veku) a v druhom prípade je vznik nároku u fyzickej osoby, ak sa stala fyzická osoba invalidnou vo veku, keď bola nezaopatreným dieťaťom a mala trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. V oboch prípadoch je však potrebné, aby bola potvrdená invalidita v lekárskom posudku s určením dňa vzniku invalidity. Ak ide o poistenca vždy, nakoľko to priamo vyplýva z ust. § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a v prípade fyzickej osoby, ktorá je nezaopatreným dieťaťom vtedy, ak dovŕšilo vek 16 rokov, a to s ohľadom na skutočnosť, že aj toto nezaopatrené dieťa môže byť od dosiahnutia veku 16 rokov poistencom ako dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba. Zákon nevyklučuje situáciu, že by nezaopatrené deti, ktoré sú dobrovoľne dôchodkovo poistené od dovŕšeného veku 16 rokov, nemohli byť poberateľmi invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, pričom by im patril nárok iba na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Z uvedenej zákonnej úpravy vyplýva, že zákonodarca pre priznanie invalidného dôchodku žiadateľovi podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení predpokladá, že v čase vzniku invalidity bol poistencom.

Skutkové zistenia v danej veci potvrdzujú, že navrhovateľ na základe lekárskeho posudku bol uznaný za invalidného od 09.06.2012 v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom. Zdravotný stav navrhovateľa bol posudkovými lekármi posúdený so záverom, že navrhovateľ je invalidný od 09.06.2012, teda v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom na účely podľa § 70 ods. 2, teda ako fyzická osoba. V čase vzniku invalidity navrhovateľ nebol poistencom, keďže tak, ako to vyplýva z jeho tvrdení ako aj z dávkového spisu, dodatočne doplatil poistné podľa § 142 ods. 3 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, a to za obdobie od 29.05.2012 do 31.05.2012, dňa 07.01.2015.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožňuje s argumentáciou súdu prvého stupňa, že vzhľadom k tomu, že navrhovateľ na základe lekárskeho posudku bol uznaný za invalidného od 09.06.2012 v čase, keď bol nezaopatreným dieťaťom a nebol poistencom, mu vznikol nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ako fyzickej osobe. Nakoľko invalidita vznikla u navrhovateľa v čase, kedy bol nezaopatreným dieťaťom, t. j. nebol poistencom, ale bol fyzickou osobou, nie je možné jeho nárok na invalidný dôchodok posudzovať tak, ako žiada navrhovateľ podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku náležite odôvodnil vecnú správnosť a zákonnosť rozhodnutí odporkyne, ktorými odporkyňa rozhodovala o priznaní invalidného dôchodku navrhovateľa, vyporiadajúc sa s námietkami navrhovateľa uvádzanými v jeho opravnom prostriedku uvedením podrobných dôvodov, pre ktoré nie je možné priznať navrhovateľovi invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ako poistencovi, ale mu prináleží invalidný dôchodok v zmysle § 70 ods. 2 tohto zákona, ako fyzickej osobe, s ktorou konštatáciou prvostupňového súdu sa odvolací súd stotožňuje, a preto ju neopakuje a súčasne na ňu poukazuje.

Z dôvodov uvedených vyššie odvolací súd nemohol prisvedčiť tvrdeniam navrhovateľa uvedených v jeho odvolaní, že súd prvého stupňa v procese súdneho prieskumu napadnutých rozhodnutí odporkyne

dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom. Prvostupňový súd sa vecou náležite zaoberal, súdny prieskum napadnutých rozhodnutí odporkyne vykonal v súlade so zákonnou úpravou ustanovenou v zákone č. 461/2003 Z.z. v platnom znení a pri správnej aplikácii zákonnej úpravy ustanovenej v § 70 ods. 2 v spojení s § 71 ods. 1 uvedeného zákona v súlade s účelom tohto zákona a dospel k správne záveru o zákonnosti rozhodnutí odporkyne, s ktorým sa v zásade stotožnil aj súd odvolací. Pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení poukazuje na skutkovú okolnosť danej veci, že navrhovateľ poistné zaplatil dňa 07.01.2015, teda potom, ako bol posudzovaný posudkovým lekárom dňa 31.03.2014, podľa názoru odvolacieho súdu táto okolnosť nie je právne relevantná, pretože pre priznanie invalidného dôchodku navrhovateľa je rozhodujúca tá skutočnosť, či v čase vzniku jeho invalidity spĺňal zákonné podmienky statusu poistenca.

Odvolací súd nesúhlasil ani s názorom navrhovateľa, že ust. § 142 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nemôže mať diskriminačný charakter na účastníka správneho konania, ak citované ustanovenie umožňuje účastníkovi správneho konania dodatočne zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie, poukazom na právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovené v rozhodnutí sp. zn. 9So 127/2009 z 27.01.2010. Vychádzajúc z právneho názoru najvyššieho súdu vysloveného v rozsudku sp. zn. 9So 127/2009 z 27.01.2010, je zrejmé, že najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí taktiež konštatuje: ..“ Zákonodarcia jasne rozlišuje dve možnosti vzniku nároku na invalidný dôchodok. Prvou možnosťou je vznik nároku na invalidný dôchodok u poistenca, ktorý je buď povinne alebo dobrovoľne dôchodkovo poistený (pričom dobrovoľne poistenou môže byť fyzická osoba najskôr od 16 roku veku) a druhou možnosťou je vznik nároku u fyzickej osoby, ak sa stala fyzická osoba invalidnou vo veku, keď bol nezaopatreným dieťaťom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. V oboch prípadoch je však potrebné, aby bol v lekárskom posudku určený deň vzniku invalidity. „, ...“ Zákon nevylučuje situáciu, že by nezaopatrené deti, ktoré sú dobrovoľne dôchodkovo poistené od dovŕšeného veku 16 rokov, nemohli byť poberateľmi invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, pričom by im patrilo nárok iba na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.“

Odvolací súd zastáva zhodný názor, že rozhodujúcou skutočnosťou pre priznanie invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je tá skutočnosť, či v čase vzniku invalidity podľa lekárskeho posudku žiadateľ o dôchodok splnil podmienku poistenca. Skutkové zistenia v danej veci potvrdzujú, že ku dňu vzniku invalidity 09.06.2012 navrhovateľ ako žiadateľ o dôchodok nespĺňal podmienku poistenca, a preto súd prvého stupňa, ako aj odporkyňa, správne konšatovali, že dodatočné zaplatenie poistného navrhovateľovi ku dňu vzniku invalidity status poistenca nenavrátil. Takýto postup nie je možné považovať voči navrhovateľovi za diskriminačný, práve opačný postup by bol diskriminačný voči poistencom.

Z dôvodov uvedených vyššie odvolací súd námietky navrhovateľa vznesené v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa vyhodnotil ako nedôvodné, majúce za následok nevyhovenie jeho odvolacieho návrhu. Pokiaľ súd prvého stupňa rozsudkom rozhodnutia odporkyne napadnuté opravným prostriedkom navrhovateľa potvrdil, odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 a s § 492 ods. 2 S.s.p. ako vecne a právne správny potvrdil.

Odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a s § 250k ods. 1 v spojení s § 492 ods. 2 S.s.p., pretože navrhovateľ v tomto konaní nemal úspech a odporkyňa náhradu trov preskúmvacieho konania zákonodarcia nepriznáva.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.